

SUDSKA KRONIKA: SLUCAJ ORIC

Author: IWPR
ICTY

Svjedok je potvrdio tezu obrane po kojoj Oric nije imao kontrolu nad srebrenickim borcima. Na sudjenju Naseru Oricu – ratnom zapovjedniku Srebrenice – ovoga tjedna su dvojica svjedoka potvrdila navode obrane po kojima okrivljeni nije neposredno zapovijedao snagama bosanskih Muslimana koje su nastojale obraniti grad od srpskih napada.

Orica se po sest tocaka optuznice tereti za kršenje zakona i obicaja ratovanja. Optuznica se odnosi na rusenje naselja – gradova i sela – koje je bez prijekne vojne potrebe cinjeno u razdoblju od svibnja/maja 1992. do ozujka/marta 1993.

Kasnije su Srebrenicu zauzele srpske snage, nakon cega su nad oko 8.000 muslimanskih muskaraca i dječaka izvršile masakr koji je pred Haskim tribunalom i sluzbeno proglašen prvim slucajem genocida pocinjenim u Evropi nakon Drugog svjetskog rata.

Svjedok obrane Mustafa Mustafic bio je pripadnik srebrenicke Teritorijalne obrane – organizacije koja je pribavljala humanitarnu pomoc za oko 3.000 izbjeglica iz Srebrenice, cije se sjediste nalazilo u obliznjem muslimanskom gradu Tuzli.

Mustafic je, kao i okrivljeni, rođen na podrucju srebrenicke općine – u Potocarima. Izjavio je da je bivseg policajca Orica upoznao „jos u najranijem razdoblju svoga djetinjstva“.

Svjedok je ispricao kako je u srpnju/julu 1992. cuo za postojanje grupe koja pokusava zastititi Srebrenicu, ali je napomenuo da u to vrijeme nije mogao stupiti u kontakt s tim gradom, jer su telefonske veze bile u prekidu jos od travnja/aprila iste godine.

Nesto vise saznao je tek u listopada/oktobru 1992., kada su se do Tuzle uspjeli probiti neki ljudi iz Srebrenice. U pitanju su bile male grupe, a ne bilo kakva sira organizacija – pa je tako i sam Oric „zajedno s jednom grupom mladica pružao otpor“.

Na pitanje tuziteljice Dzoane Ricardson (Joanne Richardson), je li Oric bio vodja grupe, svjedok je odgovorio jednim nedvosmislenim „ne“.

U optuznici koja je protiv Orica podignuta, stoji da je on, kao vodja grupe, odgovoran za postupke svih osoba koje su bile pod njegovim zapovjednistvom, a pogotovo za dogadjaje koji su se odigrali na teritoriji općina Srebrenica i Bratunac u Bosni i Hercegovini. Navodi se i da je Oric „imao stvarnu kontrolu nad svim osobama koja su mu bila potčinjena“.

Tuzioci tvrde da je Oric – napadajuci, pljackajuci i spaljujuci izvjesna sela – pokusavo protjerati sve Srbe s podrucja srebrenicke opštine.

U svojoj uvodnoj rijeci, tuzilac Jan Voben (Jan Wobben) konstatirao je da je Oric bio „mladi zapovjednik koji

je postao jedan od gospodara rata“.

Oricevi branioci međutim tvrde da okrivljeni nije imao stvarnu kontrolu nad osobama koje su počinile zločine, te da su se muslimanske snage zapravo svodile na male jedinice koje su bile lojalne liderima lokalnih zajednica.

„Gospodin Oric je lokalne Muslimane okupljao kao prirodno nadareni vođa, karizmom, vojnom vještinom i hrabrošću“, tvrdi obrana, „a ne zato što je raspolagao bilo kakvim formalnim ovlastenjima“.

Branilac Dzon Dzouns (John Jones) rekao je Mustaficu kako tuzilastvo tvrdi da je Oric putovao 80 kilometara od Srebrenice do Tuzle, kroz minska polja, kako bi pohadjao vojnu obuku. A nakon prigovora optuzbe Dzouns je tek neznatno izmijenio formulaciju, da bi svjedoka zapitao: „Je li razumno tvrditi tako nešto?“

„Nemam riječi, zaista“, uzvratilo je Mustafic. Potom je ispričao kako je prostor između Tuzle i Zenice predstavljao neku vrstu ničije zemlje, prepunu minskih polja i praktično nesavladivu, dodajući da jedna grupa ljudi nije uspjela u pokušaju da se vrati u Srebrenicu, jer je na tom putu bila ubijena.

„Možda bi jedino Rambo mogao otici iz Srebrenice u Tuzlu kad god mu se prohtije“, napomenuo je Mustafic, aludirajući na glasovitog junaka američkih akcijskih filmova.

Svjedok je potvrdio i tezu obrane po kojoj je situacija u Srebrenici bila toliko losa da je predstavljala „živi pakao“.

„I djeca, i žene, i muškarci su mi pričali o tome kakav je to bio kaos“, rekao je Mustafic. „Sve je bilo u potpunom neredu, što je i razlog zbog kojeg se desilo ono što se desilo.“

Od samog početka sudjenja, obrana tvrdi kako je srpskoj strani u interesu da Oric bude prikazan krivijim no što jest.

Mustafic je rekao kako se teza po kojoj je Oric netko tko je odgovoran za vojnu situaciju u Srebrenici mogla čuti „jedino u srpskim medijima“. A kada ga je Dzouns upitao znači li to da se radilo o propagandi, Mustafic je odgovorio: „Pa naravno, srpski su mediji, zapravo, sirili propagandu.“

Na poziv obrane se pred sudom pojavio i zasticeni svjedok D-005, koji je govorio o navodnom postojanju kurira koji su na području općine navodno prenosili poruke jednih muslimanskih boraca drugima.

Ukoliko su oni zaista postojali, to bi značilo da su muslimanske snage i formalno predstavljale vojnu strukturu, unutar koje su naredjenja bila izdavana iz jednog centra.

D-005 je međutim izjavio da su ljudi koji su prenosili podatke zapravo prelazili linije razdvajanja s ciljem da potraže pomoć od drugih skupina.

Tokom unakrsnog ispitivanja, tuziteljica Patrisa Selers (Patricia Sellers) upitala je zasticenog svjedoka postoji li ikakva razlika izmedju ljudi koji trazе pomoc i onih koji jednostavno „prenose podatke“.

D-005 je odgovorio da postoji.

Takodje je rekao da je u normalnim ratnim prilikama uobicajeno vodjenje evidencije poginulih i ranjenih pripadnika pojedinih vojnih formacija.

„S obzirom na situaciju u kojoj smo se nalazili“, dodao je svjedok, „smatram da tako nesto nije bilo moguće.“

Govoreci o obrani Srebrenice, svjedok je rekao: „To su bile veoma male grupe i ne vjerujem da je takva evidencija uopce postojala.“

Medjutim, kada mu je tokom unakrsnog ispitivanja postavljeno pitanje o Oricevoj poziciji unutar bosanskih snaga koje su branile Srebrenicu, svjedok je potvrdio da se on „ponasao kao zapovjednik, i da su ga ljudi postovali kao zapovjednika“.

Adrienne N. Kitchen je stazistkinja IWPR-a u Hagu.

Focus: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sudska-kronika-slucaj-oric-20>